



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 918/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ, обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Илија Жарковић адвокат из ..., против туженог Института за кардиоваскуларне болести Војводине из Сремске Каменице, чији је пуномоћник Никола Стеванић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4370/22 од 22.11.2022. године, у седници већа одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као онеоснована, ревизија тужиља изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4370/22 од 22.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1557/21 од 02.06.2022. године, усвојен је примарни тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи АА на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године исплати износ од 108.304,50 динара са законском затезном каматом обрачунатом на наведени износ до 10.05.2022. године у износу од 27.201,06 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 108.304,50 динара почев од 11.05.2022. године па до коначне исплате и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године износ од 82.969,29 динара са законском затезном каматом обрачунатом на наведени износ до 10.05.2022. године у износу од 20.232,99 динара као и законску затезну камату на износ главнице од 82.969,29 динара почев од 11.05.2022. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљи ББ исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године износ од 106.552,00 динара са законском затезном каматом обрачунатом на наведени износ до 10.05.2022. године у износу од 24.782,17 динара, као и законску затезну камату на износ главнице до 106.552,00 динара почев од 11.05.2022. године па до коначне исплате и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године износ од 83.692,22 динара са законском затезном каматом обрачунатом на наведени износ до 10.05.2022. године у износу од 19.659,81 динар као и законску затезну камату на износ главнице од 83.692,22 динара почев од 11.05.2022.

године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљама на име трошкова парничног поступка исплати износ од 91.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке тужиље су ослобођене плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4370/22 од 22.11.2022. године, усвојена је жалба туженог и првостепена пресуда у делу одлуке о тужбеном захтеву преиначена тако што су одбијени тужбени захтеви тужиља за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњем одмора у утуженом периоду и преиначено решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди тако што је одбијен захтев тужиља за накнаду трошкова парничног поступка и обавезане тужиље да туженом накнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 50.960,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 58.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиље су изјавиле ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), и оценио да ревизија тужиља није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиље су у утуженом периоду биле запослене код туженог и обављале послове ... са коефицијентом радног места који за послове спремачице износи 6,83. Тужиљама је у утуженом периоду тужени плату обрачунавао тако што је основица коју је објављивала Влада Републике Србије множена са коефицијентом радног места па како је добијени износ био нижи од износа минималне зараде, односно висина основне плате тужиља за сваки месец утуженог периода била нижа од износа минималне зараде, то је тужиљама сваког месеца вршена корекција исплате до износа минималне зараде тако да је тужиљама у наведеном утуженом периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. На обрачунским листама плата тужиљама нису исказиване као посебне ставке накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака за економскофинансијску област тако што је обрачун накнаде за исхрану и за регрес за коришћење годишњег одмора за спорни период вршен применом елемената обрачуна дневног износа топлог obroка у бруто износу од 250,00 динара и месечни износ регреса у висини од 1/12 минималне зараде.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев применом одредаба члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду закључивши да у минималној заради, која је тужиљама исплаћивана у спорном периоду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора те да је тужени дужан да те накнаде исплати у износима утврђеним вештачењем, а према

најповољнијим критеријумима за туженог у важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у коефицијенту за обрачун плата садржане накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора уз додатну аргументацију да посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених. Додатно је оценио да није било места одлучивању о евентуалном тужбеном захтеву тужиља јер он по својој правној природи заправо није евентуални тужбени захтев будући да није различит од примарног пошто се њиме потражује исплата новчаног износа само по другом основу (разлика између исплаћене и припадајуће зараде) који основ из наведених разлога не води усвајању захтева.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да прописује коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 1/15, 3/18) као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19...58/20) у одредби члана 91., а Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18) у доредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац

ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама.

У конкретном тужиље су запослене у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом о положају, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиља. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихове плате, па је стога чињеница да је тужиљама у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја су на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић